

ΑΡΘΡΟ 24: Ο ΒΑΣΙΚΟΣ ΠΥΛΩΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (Δεκέμβριος 2006)

Συγγραφέας: ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΠΕΝΟΣ

Το άρθρο 24 του Συντάγματος είναι ένα από τα σημαντικότερα κεκτημένα της πολιτικής μας ζωής και ταυτόχρονα ο ακρογωνιαίος λίθος για την προστασία του περιβάλλοντος. Το δυσάρεστο είναι ότι δεν συνοδεύτηκε από μια δυναμική και ολοκληρωμένη περιβαλλοντική πολιτική (χωροταξική και πολεοδομική οργάνωση της χώρας, εθνικό κτηματολόγιο και δασολόγιο κ.ο.κ.), που θα προσέφερε μια πλήρη και αξιόπιστη αποτύπωση της δημόσιας και ιδιωτικής γης, καθώς και κανόνες πολεοδόμησης-δόμησης και χρήσεις γης για αναπτυξιακές δραστηριότητες. Η ανεπάρκεια αυτή προσέφερε ζωτικό χώρο για αμφισβήτηση και καταπατήσεις δημόσιας γης, άναρχη δόμηση και στρεβλή ανάπτυξη, με παράλληλη παραγωγή μιας πλούσιας νομολογίας φιλικής προς το περιβάλλον κυρίως από το Ε΄ Τμήμα του ΣΤΕ. Με δύο λόγια, η απουσία κανόνων και περιβαλλοντικής πολιτικής οδήγησαν από τη μία τους πολίτες στην αυθαιρεσία και από την άλλη τη νομολογία στην κάλυψη του πολιτικού κενού.

Μέσα σ' αυτό το θολό και μεταβατικό τοπίο, έρχεται η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας, επενδεδυμένη με το «φιλολαϊκό» μανδύα της επίλυσης ζωτικών οικονομικών προβλημάτων της «παρούσας γενεάς». Παρατίθεται αυτούσιο το σχετικό απόσπασμα από την πρόταση της για την αναθεώρηση του άρθρου 24: «Η αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης επιβάλλει μεν τη διαφύλαξη του φυσικού περιβάλλοντος και για τις επερχόμενες γενεές, χωρίς όμως να αποκλείει και την αξιοποίησή του, δηλαδή τη λήψη εκείνων των μέτρων που είναι σε κάθε περίπτωση αναγκαία για την περαιτέρω ανάπτυξη, ιδίως οικονομική, της παρούσας γενεάς».

Η πλήρης αντιστροφή δηλαδή της «αρχής της αειφορίας», η οποία διακηρύσσει -σύμφωνα και με δεσμεύσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης- ότι κατά την αειφόρο ανάπτυξη οι ανάγκες της παρούσας γενεάς καλύπτονται χωρίς να υποθηκεύεται η ικανότητα των επόμενων γενεών να καλύπτουν τις δικές τους ανάγκες.

Παραλλήλως η πρόταση της Νέας Δημοκρατίας:

- Αναιρεί τον ενιαίο χαρακτήρα δάσους και δασικής έκτασης.

- Επιτρέπει τη χρήση δασικών εκτάσεων για λόγους χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού.

- Ορίζει αυθαίρετα (επικαλούμενη την ημερομηνία που τέθηκε σε ισχύ από το Σύνταγμα του 1975) την 11-6-1975 ως χρονική αφετηρία ισχύος των αεροφωτογραφιών -με το πρόσχημα της αντιμετώπισης ακραίων καταστάσεων- δίνοντας άφεση αμαρτιών για όλες τις προγενέστερες καταπατήσεις, καθώς και «αναπτυξιακές οικιστικές πολιτικές» της δικτατορίας.

- Υποκαθιστά τις ολοκληρωμένες, φορτισμένες και δυναμικές έννοιες της «αειφορίας» και του «εθνικού συμφέροντος» με τις έννοιες «βιώσιμη ανάπτυξη» και «δημόσιο συμφέρον», αντιστοίχως, υποβιβάζοντας το βαθμό προστασίας του περιβάλλοντος σε σχέση με την οικονομική ανάπτυξη.

- Ανατρέπει τη βασική αρχή της αλληλεγγύης των γενεών.

Όλα αυτά ναρκοθετούν κυριολεκτικά τον πυρήνα του άρθρου 24 Συντ. και μας οδηγούν αβίαστα σε δύο βασικά συμπεράσματα:

1. Διαταράσσεται το όριο και οι ισορροπίες της συνταγματικής αρχής της αναλογικότητας. Αν ισχύσουν οι προτάσεις της Νέας Δημοκρατίας, τότε η στάθμιση ανάμεσα στις αξίες «προστασία του περιβάλλοντος - οικονομική ανάπτυξη» ανατρέπεται δραματικά σε βάρος της προστασίας του περιβάλλοντος, ενώ το συμφέρον και η φυσιογνωμία της χώρα μας επιβάλλουν μια οικονομική ανάπτυξη που πρέπει να έχει στο επίκεντρο το περιβάλλον και την αειφορία, τη διατήρηση δηλαδή του οικολογικού αποθέματος της πατρίδας μας.

2. Διευκολύνεται υπέρμετρα η μεταβολή του προορισμού των δασών και των δασικών εκτάσεων, πολλές φορές «δι' ασήμαντον αφορμήν» (π.χ. επέκταση ενός οικισμού).

Για όλους αυτούς τους λόγους λέμε ένα μεγάλο «όχι» στην επιχειρούμενη αλλαγή του άρθρου 24 από τη Νέα Δημοκρατία. Δεν χρειάζεται αλλαγή του άρθρου 24. Αυτό που χρειάζεται είναι η διαμόρφωση και η προώθηση μιας ρωμαλέας πολιτικής περιβάλλοντος που θα διατρέχει οριζοντίως και θα εμπνέει όλες τις δημόσιες πολιτικές της χώρας, θα κινητοποιεί τους πολίτες και θα έχει στο επίκεντρό της το τρίπτυχο περιβάλλον - ανάπτυξη - κοινωνική συνοχή. Τότε θα έλθει η «πολιτική δικαίωση» του άρθρου 24 του Συντάγματος και θα σταματήσουν οι απόπειρες αποδόμησής του.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» στις 2 Δεκεμβρίου 2006, σ. 14.